

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravi-
štvo: Schmiderejeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VL.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, četrtek 23. januarja 1919.

Štev. 18.

Jugoslavija na mirovni konferenci.

Dandanes krožijo po časopisih kakor o drugih zadevah, tako tudi o mirovni stvari tako nejasna poročila, da se človek včasih prav težko spozna. Eno pa je gotovo: Jugoslavija oficijelno ni od antantnih držav priznana, tako da ne bodo njeni zastopniki nastopali kot državljani oziroma delegati Jugoslavije, ampak kot delegati Srbije.

Isto smo že trdili pred par meseci in danes to tudi še velja, ker upi, da nas antanta pred mirovno konferenco prizna, se ni izpolnila.

Kot glavni delegat Srbije bo nastopal bivši ministerski predsednik Pašić, mož, ki ima gotovo dovolj zmožnosti, da ga niti ne bi ukanih kak diplomat stare šole. Tajnost, s katero bi mogli diplomati še mešetariti za usodo narodov, bode vsaj v glavnem odpravljena, kajti Wilson sam zahteva, da bode svetovni forum od dne do dne dobival informacije o poteku konference. Jasno je torej, da bode Srbija edina v resnici zastopala naše interese. Upamo, da jih bo res pošteno zastopala. Semintja se pač čujejo glasovi nezaupanja, a mi jim nočemo prav verjeti. Največ bi se bilo bati radi Trsta in Reke.

A to sta vsekakor za celo državo tako važni mesti, da ni mogoče prezreti njihove gospodarske važnosti za celo Slovenijo in Hrvaško. Po marsikterem znamenju je itak že videti, da Italijani že popuščajo glede Reke in Dalmacije. — Prepričani smo, da ostane Reka in Dalmacija naša. Glede Trsta pa smo že večkrat rekli, da je ta stvar bolj kritična, za nas Slovence pa posebno nevarno politično vprašanje, ker bi nam Italija z aneksijo Trsta in Istre hotela požreti velik kos našega, čisto slovenskega ozemlja, zlasti Goriške in Notranjske. To vprašanje bi se torej najlažje dalo rešiti s tem, da postane Trst svobodna, mednarodna luka, zapadna Istra pa provinca Jugoslavije z veliko in obsežno avtonomijo.

Zveza narodov, za katero je bojda dosti upanja, bo tem bolj podprla način rešitve problema, kakor ga smo izrekli glede Trsta in Istre. Meja na severu, to je na Koroškem in Spodnjem Štajerskem se bode dala gotovo prav lahko rešiti.

Videti je, da se tudi Amerika zelo zanima za naše meje, in če bo načelo samoodločbe oziroma narodnosti s pomočjo Wilsona res obveljalo — in mi ne dvomimo o tem — potem že lahko danes rečemo, da je Maribor jugoslovanski, in ravno tako ves naš narodni teritorij na Koroškem s Celovcem vred, ki mora kot gospodarsko središče — hočeš, nočeš — pripasti naši državi.

Mi odklanjamo vsak imperijalizem in ne maramo nobene nemške vasice izven našega teritorija, a našo pravico zahtevamo in to bo Srbija na mirovni konferenci glede severne meje gotovo z večjim uspehom dosegla, kakor pa na jugu.

Političen pregled.

Odredbe generala Majstra zaradi nemških napadov na severno mejo. Ker so kljub nasprotni obljubi nemške čete napadle Lučane, je general Majster izdal ukaz, da se imajo v bodoče napadajoče nemške čete smatrati za tolpe. Če bi se napad še enkrat obnovili se imajo v zasedenem okraju takoj zapreti določeni nemški talci, ter iztirjati od prebivalstva določena kontribucija. V slučaju da se morejo jugoslovanske čete umakniti so napadeni kraji takoj zažgati. Tudi bi pri ponovnem napadu naše čete prekoračile danes zasedene kraje.

Italijani morajo zapustiti jugoslovansko ozemlje. Izvirno poročilo od 21. t. m. je, da je dobil Ban Mihaelovič iz Berna nasledno brzojavko: Predsednik Wilson je odgovoril jugoslovanskemu zboru v Bernu, da je prepričan, da bodo morali Italijani v kratkem času zapustiti vse pokrajine, v katerih so Jugoslovani v večini. Mirovna konferenca se bo resno bavila z načrtom, da se nadomestijo italijanske posadke z ameriškimi.

Delegati za državni zbor. Ministerski svet je sedaj definitivno ukrenil, da znaša število delegatov za državni zbor (vječe) 188. Hrvaška in Slavonja z Medmurjem in Reko 62, Slovenija 32 (preje 38, torej zdaj za 6 članov manj), Istra 4, Dalmacija 12, Črna Gora 12, Bačka, Banat in Baranja 24, Bosna in Hercegovina 24. Dosedanje število članov je znašalo 182, dočim je srbska skupščina odbrala iz svoje sredine 84 članov, in 24 iz Macedonije. Ker je število oslobojenih krajev povečano za 6 članov, se bo primerno zvišalo tudi število iz srbske skupščine, in sicer, da bodo namestniki postali pravi delegati.

Italijanske intrige. Poluradni list rimske vlade »La Tribuna« prinaša pod naslovom »Hrvati in Slovenci — gospodarji v Belgradu« uvodnik, kjer pravi med drugim: Vesti ki prihajajo iz Belgrada, poročajo, da je mesto popolnoma izgubilo svoj srbski značaj. Hrvati in Slovenci so poplavili Belgrad, se vrnili povsod v ospredje. Oni so gospodarji situacije. Ta pretežni vpliv Hrvatov in Slovencev se pozna tudi že v srbski politiki. Srbija je bila poprej Italiji odkritosrčna in iskreno udana iz hvaležnosti za dobrote, katere ji je izkazala Italija. Pod slovenskim in hrvaškim vplivom pa je zašla sedaj tudi srbska politika na Italiji sovražna pota.

Mirovna konferenca. Iz Pariza poroča »Ag. Hav.« z dne 20. t. m.: Že ob dveh popoldne se je zbirala velika množica pred poslopjem ministrstva za zunanje stvari. Predsednik Wilson se je pripeljal ob tričetrt na tri. Konference se je udeležilo 72 gospodov. Govor Poincaréjev je prevedel tolmač v angleščino. Poincaré je stisnil vsem odposlancem roko in zapustil dvorano. Nato je sedel Clemenceau na mesto predsednikovo in je sporočil, da določa dnevni red imenovanje definitivnega predsednika. Predsednik Wilson je predlagal za predsednika Clemenceaua, da bi s tem izrazil spoštovanje do francoske republike in do Clemenceaua. Predlog so enoglasno sprejeli. Nato so sklenili ustanovitev medzavézniskega redakcijskega odseka. Clemenceau je izjavil, da bo vprašanje zveze narodov na prvem mestu dnevnega reda prihodnje seje. Po seji se je Clemenceau razgovarjal s predsednikom Wilsonom, Lloyd Georgom in Sonninom.

Italijani proti slovenskim denarnim zavodom. Iz Trsta se nam poroča, da so bili v četrtek klicani na policijo vsi uslužbenci iz jugoslovanskih denarnih zavodov, t. j. Jadranske banke, Ljubljanske kreditne banke in Tržaške hranilnice in posojilnice. Tam se jim je sporočilo, da so vsi, ki niso rojeni v Trstu, izgnani iz Trsta in da morajo prihodnje dni mesto in okupacijsko ozemlje zapustiti. Osebni intervenciji dr. Wilfana in dr. Slavika na guvernementu se je sicer posrečilo, da se je izgon za nekaj dni odložil, vendar pa ni dvoma, da bo italijanska okupacijska oblast svojo grožnjo izvršila, vsled česar se bodo morali imenovani trije zavodi zapreti. Nasprotno pa se nemškim denarnim zavodom v Trstu dovoljuje vse mogoče olajšave v poslovanju. Narodna vlada bode seveda tudi zoper to nezaslišano kršenje vsakega mednarodnega prava potom Beograda vložila pri italijanski vladi in ententi najostrejši protest.

Čehi in naša politika. Od uglednega publicista in učenjaka, ki je šel z delegacijo češko-slovaške republike v Pariz, sem prejel pismo, v katerem pravi med drugim: Če obstajajo kake difference med Čehi in Slovenci, ne obstajajo v tem, kar zahtevate — osvoboditev zasedenega ozemlja — ampak v tem, ker ne zahtevate dovolj glasno: žvezo s Požunom in Koroško do naravne severne meje. Ko sem to bral, sem se s sramom spomnil vseh tistih, katere morajo zbirati orožniki, da zadostijo pozivu za obrambo južne koroške meje. S ponosom pa na vrle prostovoljce in navdušene srednješolske legijonarje. Narod zdravi se, gre za tvojo veliko bodočnost! Bivši avstrijski vojaki, ali se ne sramujete, da Vas Nemci prekašajo v ljubezni do domovine in naroda?

Dr. T.

Razorožitev Nemčije in kazni. Glasom „Tempa“ je radikalna socialistična stranka stavila v predvčerajšnji seji zbornice več predlogov, kjer zahtevajo med drugim popolno razorožitev Nemčije. Nemčija sme imeti samo toliko vojaške sile, kolikor je potrebno za vzdrževanje reda. Nadalje zahtevajo, naj se obsodijo in kaznujejo bivši nemški cesar, bivši nemški prestolonaslednik admiral Tirpitz, Bethmann-Hollweg in 600 drugih oseb, katerih zločini so znani.

Mariborske novice.

Poštna raynateljstva v Jugoslaviji. Ministerski svet je določil teh 9 poštних ravnateljstev: v Belemgradu, Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Sarajevu, Temešvaru, Nišu, Skoplju in Cetinju. Glavni ravnatelj bo dosedanji ravnatelj Hadži.

Časopisi v Jugoslaviji. „Riječ SHS“ našteva časopise naše države in jih našteje 70. Seveda jih pa je še več. Gotovo, da jih dosti preveč, za tako malo papirja, kakor ga imamo. Med naštetimi je tudi naš list, a izmed drugih mariborskih ni uštet „Slovenski gospodar“ in „Male novice“.

Ustanovni shod jugosl. social. dem. organizacije v Studencih. V soboto 25. t. m. se viši v gostilni g. Vlahoviča v Studencih ob 6. uri popoldne ustanovni shod jugosl. soc. dem. krajevnih organizacij (politične). Vsi neorganizirani in organizirani Slovenci naj pridejo!

Hrvatska zaprla meje? Pripoveduje se, da se iz Zagreba ne sme več izvažati niti meso, niti mast, niti drugo. Zadnji čas so pisali, da bi utegnili tudi v Hrvatski nastati pomanjkanje. Mogoče, a verjetno ni. Hrvati nam sploh niso preveč prijazni. Predobro se jim je vedno godilo in zato nimajo smisla za naše pomanjkanje.

400 vagonov iz Amerike v Kotor? Včeraj je bilo v Vašem listu tako pisano. Bral pa sem, da vse to ni nič res. In to bo tudi istina. Danes se največ uvaža na papirju. Pomagaj si sam, in bog ti pomaga. To bo še naprej najbolj gotova pomoč!

Nemške graščine na Slovenskem se bodo potom odredbe Narodne vlade razlastile. Pri odkupu teh zemljišč morajo seveda v prvi vrsti priti v poštev invalidi, posebno pa oni iz sedanjih bojev na Koroškem in Štajerskem.

Izdelovanje štamplj prepovedano. Da se prepreči morebitne potvorbe žigov na bankovcih, je Narodna vlada prepovedala do preklica izdelovanje štamplj.

Glavna pošta I v Mariboru. Pod tem naslovom je izšel v našem listu štev. 16 članek, naperjen na predstojnika glavne pošte. Obžalujemo, da se je vrnil ta dopis v naš list nepregledan, ker je brez vsake stvarne podlage. Kdor osebnost gospoda predstojnika pozna, bo takoj uvidel, da se je zgodilo to najbrž iz osebnega neprijateljstva. Radi tega opozarjamo svoje dopisnike, da takšnih člankov ne bodemo več sprejemali ter bomo posvečali tej strani večjo pozornost, ker koristijo le nasprotnikom našega naroda in smešijo pravi demokratizem. Vemo, da je gospod predstojnik najstarejši poštni uradnik v tem uradu ter mu pritiče to mesto kot strokovnjaku v vseh panogah poštne prometa. Obiskovanje gostilnice Narodnega doma pa človeku z zdrav pametjo ni noben kriterij za narodnost. Odkar služi od l. 1894 v Mariboru, je neprenehoma član Čitalnice in drugih naših narodnih in kulturnih društev ter je radevolje prispeval v narodne namene, tako da lahko služi vsakemu v zgled. Vemo in smo se že lahko sedaj neštetokrat sami prepričali, da je takorekoč noč in dan v

službi ter bdi v uradu pozno ponoči, žrtvuje se za našo mlado državo, ko drugi v alkoholnem navdušenju kričijo: „Živila Jugoslavija!“ V gostilnah ga bomo zastopali iskali, in ravno takšne predstojnike rabimo za ta resni čas.

Dokaz nemške nekulture. Včeraj popoldne ob 3. uri pri vlaku štev. 419. pride slovenski sprevodnik Pavič v službeni voz ter išče svoje službene stvari. Zato vpraša službujočega sprevodnika Engelberta Poseka po slovenski, ali je videl, kje so njegove stvari, nakar mu oni odvrne: „In Marburg ist die Diens sprache deutsch; infolgedessen müßt ihr Windischen hier deutsch sprechen.“ Na to mu da zaslužen odgovor, ta nemški petelin je potem pokazal svojo kulturo in mu pelnil v obraz. Pavič si nato obriše obraz in gre službojučemu uradniku ter mu stvar javi, na kar se služb. uradnik obrne na kolo-dvorsko poveljstvo in to da tega kulturošca pod spremstvom patrola odpeljati v zapor; upamo da mu bode tukajšna oblast odmerila zaslužen kazni. Vprašamo merodajne faktore, kdo je kriv, da se nam Slovincem tako godi? Krivo je temu, ker merodajno vodstvo pusti tiste nemške zagrižence v Mariboru službo opravljati in da hujskajo proti naši Jugoslaviji. Kje je tista železna metla, ki se je med nemškim štrajkom nam slovenskim železničarom obečala, da bode pomela te nemške zagrižence in hujškače.

Ustanovitev delavskega posredovalnega urada. V begunskem taborišču Strnišče pri Ptujju se je ustanovil „delavski posredovalni urad“. Kmetovalci, industrijski in obrtni podjetniki, ki iščejo delavcev, naj te prijavijo predstojništvu taboriščne uprave v Strnišču pri Ptujju. V teh prijavah naj se označi: 1. število delavcev, ki jih želi delodajalec dobiti. 2. kategorija delavcev. 3. spol. 4. dnina (z ločeno označbo plačila, ki bi eventualno obstojalo v denarju, stanovanju, hrani itd.) 5. ali zamore delodajalec dati stanovanje tudi delojemalčevi družini (v kateri je često več delazmožnih članov obojega spola). 6. doba, v kateri bi se naj delojemalci rabili.

Prijave kronskih terjatev v inozemstvu. Z žigosanjem bankovcev započeto akcijo nadaljuje kr. ministrstvo v Belgradu s popisom kronskih terjatev v inozemstvu. Vsak, kdor ima v inozemstvu kaj v kronah terjati, naj svojo terjatev sigurno prijavi do 5. februarja 1919 poverjeništvu za finance v Ljubljani. Kdor hoče varovati svojo korist, naj ne zamudi postavljenege roka.

Zveza jugosl. železničarjev vabi prijatelje na pevski sestanek v ponedeljek 27. t. m. ob 7. uri zvečer v društveni sobi Narodnega doma.

Pogovor. Zadnjo soboto stoji gospod na Glavnem trgu ter gleda kako se stavi baraka oziroma tržnica. Temu se pridruži stari kmetič in vpraša gospoda, ali je res, da se tukaj postavijo gauce za dolične ljudi, ki so nas med vojno, posebno pa 14. leta, tako preganjali. Gospod: Ne moj dragi, sicer bi bilo to na mestu, ampak za sedaj tako daleč niti ne mislimo. Postavi se tukaj le mestna tržnica, ki bode prodajala razni živež, katerega naš občinski komisar dobiva iz naše jugoslovanske dežele skupaj. Kmet: Pa kaj bode ta tržnica že gotova, jaz namreč sam nimam potrebnega živeža za svojo družino in rad bi si tudi nekaj nabavil. Gospod: V soboto bode ta tržnica, kakor se nam je zagotovilo, izgotovljena, in takrat se bode v njej že marsikaj dobivalo, n. pr. svinjsko povejeno meso, mast, špeh, fižola, suho sočivje, moka itd. po danes zares prav zmerni ceni. Kmet: To mene zares veseli posebno, ker sedaj uvidim, da mi v Jugoslaviji ne bomo glada umirali, ampak za naš papir tudi še kaj poštenega za jesti dobili. Zato sem si pa tudi že mislil: Mi Jugoslovani smo

vendar veliko na boljšem in zato držimo skupaj, kajti le ta rat bode močna in bogata naša dežela, koje nas vsakdo lahko zavida.

Kazen za oderuhe. V češkem državnem zboru so socialni demokratje stavili sledeči predlog: Vlada se pozivlja, da predloži zakonski načrt sledeče vsebine: 1. Skrivanje zalog, kakor žita, masti, blaga za obleke, usnja, kolonialnega blaga ter drugih surovin in pridevkov, ki so potrebni za oskrbo ljudstva in mirni potek gospodarskega življenja v državnem obratu, z namenom, da se te zaloge odtegnejo trenutni potrebi, je veleizdaja, ki se mora strogo preganjati in kaznovati s težko ječo od petih do dvajsetih let. 2. Skrito blago ter polovica premakljivega in nepremakljivega premoženja krivca zapade državi. 3. Krivec izgubi po prestani kazni za vse življenje politične in državljanske pravice. 4. Na enak način naj se kaznuje oderuštvo z živili, obleko in čevlji.

Nemci na goljufijskem delu. Danes hodi od hiše do hiše vse polno ljudi, ki nabirajo podpise za Nemško Avstrijo. Nosijo s seboj tiskovine na kojih čitamo: Po naročilu mednarodne komisije naj se vsak izjavi za pripadnost k Nemški Avstriji. To je nesramna goljufija in zato se naj vsakega, ki pride s takim listom kar naznani policiji.

Vlačugarstvo. Snoči bito je aretiranih 12 žensk zaradi vlačugarstva. Nekaj od teh se je kot spolno bolnih oddalo bolnišnici.

Aretirani so bili 3 fantje, kot osumljeni vloma pri mesarju Mohorko.

Tatvine. Muršak Juriju se je ukradlo 8 kokoši in 2 petelina v vrednosti K 500, nekemu železničarju 8 kokoši v vrednosti K 500 in Retušnik Alojziji 6 kokoši v vrednosti K 350.

„Heiratsantrag“. Na Dunaju je začel izhajati tednik tega naslova. List je določen za vse ženitbene posredovalnice in za ljudi, ki se zanimajo za zakon. Znamenje časa, v katerem je vsled vojske toliko vdov in vdovcev, ter drugih, ki jim je kaj do tega socialno tako važnega vprašanja.

Iz mežiške doline. (Dopis). Jugoslovanski shod se vrši v nedeljo dne 26. prosinca 1919 v Guštanju v mežiški dolini na Koroškem s sledečim vspeedom: Ob 9. uri slavnostna sv. maša na Glavnem trgu. Po sv. maši zaprisega koroških jugoslovanskih vojakov in slavnostni govor. Jugoslovani! Pridite v obilnem številu na ta shod, kjer proslavimo našo svobodno Jugoslavijo in ob enem protestiramo proti nesramni požrešnosti Nemcev in Italijanov. V nedeljo vsi v Guštanj!

Urednika za naš list iščemo! Plača po dogovoru. Ponudbe na uredništvo „Mariborskega delavca“, Maribor, Schmidererjeva ulica 5.

Sukanec (cvirn) tanjšje številke za šivalni stroj, črni in beli, je v večji množini na razpolago v trgovini Vilko Weixl, Glavni trg 22.

Juraj Gredlič, brivec v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Prva jugoslovanska mizarnica v Mariboru
Tegetthoffov trg št. 3
priporoča vsem svojo točno in dobro izdelano pohištvo, zgradje parketnih tla kakor tudi bilardnih miz.
S poštovanjem
Rudolf Novak, mizar.